

اگرچه نیت خوبی است زیستن ...
اما خوشا که دست به تصمیم بهتری بزنیم!

 www.konkursara.com

 ۰۲۱۵۵۷۵۶۵۰۰

دانلود بهترین جزوات در

کنکورسرا

کنکورسرا

مرجع تخصصی قبولی آزمون فرهنگیان و آزمون استخدامی آموزش و پرورش

درس دهم: افق علوم اجتماعی در جهان اسلام

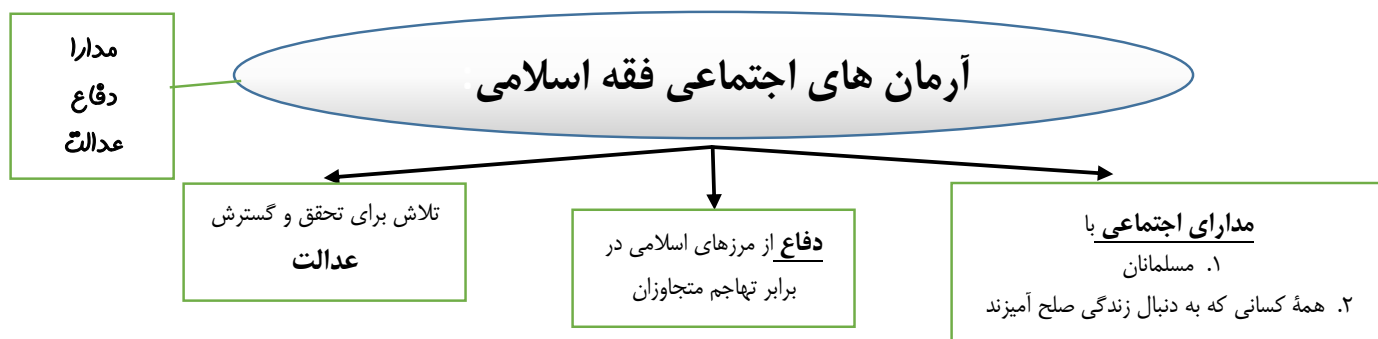
👉 ویژگی های تمدن اسلامی از نظر عبدالحسین زرین کوب

۱. وارث فرهنگ قدیم شرق و غرب
۲. نه تقلیدکننده صرف از فرهنگ های سابق بود، نه ادامه دهنده محض، ترکیب کننده و تکمیل کننده بود
۳. دوره کمال آن ← دوره سازندگی بود (ساختن یک فرهنگ جهانی و انسانی)
۴. اهمیت ← ترکیب تمدنها است و اساس اسلامی آن، که ارزش جهانی و انسانی دارد
۵. آنچه این تمدن را جهانی کرده ← شوق و اراده کسانی است که خود از هر قوم و ملتی که بوده اند، به هر حال منادی اسلام بوده اند.
۶. مرکز و قانون اساسی تمدن اسلامی ← قرآن
۷. در قلمرو جهان اسلام نه مرزی موجود بود نه نژادی، نه شرقی در کار بود و نه غربی

مهم ترین شاخه های علوم اجتماعی مسلمانان، علم فقه است

👉 ویژگی ها و جایگاه علم فقه در اسلام

۱. فقه مسائل اجتماعی را توصیف یا تبیین نمی کند اما درباره چگونگی رفتار اجتماعی مسلمانان و جامعه اسلامی، احکام و قواعدی را مطرح می کند.
 ۲. رفتارها و هنجارهای اجتماعی را ارزیابی و نقد می نماید و درباره آنها داوری می کند
 ۳. ویژگی های جامعه مطلوب و آرمانی را مشخص می کند
 ۴. راه های برون رفت از وضعیت موجود به سوی وضعیت مطلوب را تجویز می کند
۵. با به رسمیت شناختن تفاوت های قومی، نژادی، زبانی و فقهی، این تفاوت ها را به فرصتی برای شکل گیری امت اسلامی تبدیل کرد

👉 منظور از دو انقلاب در قرن چیست و نقش فقه شیعه در آن چه بود؟

انقلاب مشروطه و انقلاب اسلامی ←

۱. فقه شیعه در ایران همواره نقش مهمی در تعیین نوع رابطه مردم با قدرت های داخلی و خارجی داشته و در قرن بیستم توانسته است نظریات لازم برای دو انقلاب اجتماعی را پدید آورد
۲. مقبولیت و مرجعیت علم فقه در فرهنگ عمومی جامعه ایران موجب آن شد که بر اساس این دو نظریه فقهی (میزرای نائینی و امام خمینی)، دو انقلاب اجتماعی در یک قرن در جامعه ایران شکل بگیرد

👉 دو نظریه فقهی در تبیین دو انقلاب اجتماعی در یک قرن

۱. در آغاز قرن بیستم، میزرای نائینی با توجه به واقعیت های اجتماعی ایران با استفاده از فقه، نظام مشروطه را تبیین کرد.
۲. در پایان قرن بیستم، امام خمینی نیز با توجه به شرایط اجتماعی مسئله ولایت فقیه و انقلاب اسلامی را طرح نمودند.

👉 ویژگی های جامعه مطلوب از نظر فقه شیعه

۱. روابط و ساختارهای جامعه با مشارکت و همراهی مردم، عادلانه باشد.
۲. حاکمان و کارگزاران جامعه، عالم به عدالت و عمل کننده به آن باشند؛ یعنی عالم و عادل باشند

👉 نظر میرزای نائینی در مورد امکان دستیابی به جامعه مطلوب فقه شیعه (k98)

۱. ما نمی توانیم ویژگی دوم جامعه مطلوب (کارگزاران عالم و عادل) را که مستلزم تغییر نظام پادشاهی است تحقق ببخشیم
۲. ولی می توانیم ویژگی اول (مشارکت مردم در ساختارهای حکومتی) را محقق کنیم تا مردم از طریق مجلس، سازمان ها و ساختارهای اجتماعی را به گونه ای عادلانه شکل دهند ← مجلس مشروطه
۳. مشروطه که مجلس را برقرار می سازد، اگرچه نظام مطلوب در زمان غیبت امام معصوم نیست، ولی بهترین نظام ممکن در شرایط موجود آن روزگار است
۴. مشروطه به معنای مشروط کردن حاکمان و حکومتی است که در چارچوب مقررات عادلانه مجلس عمل کند؛ یعنی مردم در مشروطه با کمک مجلس شورا، ویژگی اول نظام اسلامی را محقق کنند

👉 نظر امام خمینی در مورد امکان دستیابی به جامعه مطلوب فقه شیعه

- مردم ایران می توانند با مشارکت و حضور فعال خود، جامعه ای ایجادکنند که **هر دو ویژگی** جامعه مطلوب را داشته باشد:
- ویژگی اول (مشارکت مردم در ساختارهای حکومتی) ← **مجلس شورای اسلامی** با مشارکت نمایندگان مردم موظف است شرط اول را محقق کند
- ویژگی دوم (کارگزاران عالم و عادل) ← مجلس خبرگان نیز موظف است شرط دوم را تحقق بخشد؛ یعنی رهبر جامعه را بر اساس معیارهای اسلامی شناسایی و معرفی کند و بر عملکرد او نظارت نماید.

👉 تعامل عالمان مسلمان با علوم اجتماعی مدرن چه پیامدهایی به دنبال داشت ؟

- ۱- زمینه طرح نظریات جدید را فراهم آورد.
- ۲- به متفکران مسلمان امکان می دهد که علوم اجتماعی جهان اسلام را گسترش دهند
- ۳- علاوه بر توصیف و تبیین مسائل جهان اسلام، مسائل جامعه جهانی را هم تحلیل کنند
- ۴- برای پرون رفت اثر پصران هایی مانند پصران آگاهی و پصران معنا راه حل ارائه دهند

👉 ویژگی های علوم اجتماعی جهان اسلام در مقایسه با علوم اجتماعی جهان متجدد

۱. مناسب با معنای علم در جهان اسلام است
۲. تبیین های علمی جهان اسلام به شناخت تجربی محدود نمی شود و از منابع عقلانی و وحیانی نیز استفاده می کند
۳. علاوه بر تعامل با داده های تجربی و تعامل با ارزش ها، هنجارها و آرمان های فرهنگی و اجتماعی و تاریخی پیرامون خود، آنها را مورد **ارزیابی انتقادی** قرار می دهد
۴. به گونه ای مستقل به ارزیابی فرهنگ و تاریخ مربوط به خود می پردازند.
۵. همه عرصه های علمی را به تنهایی سامان نمی دهد. بخشی از آن را به کمک
۶. اسلام، علاوه بر تبیین وضعیت موجود جهان اسلام، درباره وضعیت مطلوب و آرمانی جامعه اسلامی و همچنین جامعه جهانی نیز داوری خواهد کرد و راه های برون رفت از وضعیت موجود به سوی وضعیت مطلوب را شناسایی می کند

مقایسه علوم اجتماعی مدرن و علوم اجتماعی جهان اسلام

علوم اجتماعی جهان اسلام	جامعه شناسی مدرن	
	پوزیتیویستی	تبیین تجربی (عقل ابزاری)
تبیین را به تبیین تجربی محدود نمی کند.	تبیین تجربی (عقل ابزاری)	تبیین را به تبیین تجربی محدود نمی کند.
تفهم و تبیین را در تقابل با هم نمی بیند به این معنا که تفسیر و تفهم را نوعی تبیین می شمارد.	تبیین تجربی (عقل ابزاری + تفهیمی)	تفهمی - تفسیری
از ظرفیت عقل نظری و عقل عملی و وحی برای داوری ارزش ها کمک می گیرد.	تبیین تجربی، تفهیمی و انتقادی (عقل ابزاری، تفهیمی، عرفی)	انتقادی

👉 کاربرد های علوم اجتماعی جهان اسلام

۱. قدرت فهم، تفسیر و توصیف پدیده های اجتماعی را دارد.
۲. توان تبیین و شناخت علل شکل گیری و به وجود آمدن پدیده های اجتماعی را دارد.
۳. درباره ارزش ها، هنجارها و آرمان های درون فرهنگ های مختلف می تواند داوری کند.
۴. درباره جامعه آرمانی سخن می گوید.
۵. با توصیف و تبیین وضعیت موجود راه های برون رفت از آن را به سوی جامعه مطلوب شناسایی می کند.